

Paul Klee, Ad marginem (detalj), 1930. Courtesy Kunstmuseum Basel Bequest of Richard Doetsch-Benziger, Basel 1960 © Paul Klee. Foto: Kunstmuseum Basel, Martin P. Bühler

KLEE/AGUÉLI

16.1 – 24.4 2016

STOCKHOLM

Paul Klee reste 1914 till Tunisien och upptäckte där att han var målare. Samma år påbörjade Ivan Aguéli sin sista vistelse i det Egypten som formade hans tankar om livet och konsten. Målare, anarkist, sufi och resenär – Aguélis levnadshistoria är stoff för romaner. Klee och Aguéli möttes aldrig men här presenteras de i en utställning som handlar om de två konstnärernas förhållande till bildkonstens grunder: valen av motiv, den skapande akten, och bildens egenskaper.

Målarna Paul Klee (1879–1940, Schweiz) och Ivan Aguéli (1869–1917, Sverige) verkade i en tid då västvärldens moderna samhälle började formas. Samtidigt som tåg och maskiner av olika slag ökade hastigheten för människor och visioner att färdas valde de båda konstnärerna att dröja med blicken. De sökte den ”fjärde dimensionen” (Aguéli) eller ”en annan tänkbar värld” (Klee) genom kontakt med naturen och objekt i samma livsrum som de själva.

Verken i utställningen – tillsammans 86 målningar och teckningar – skulle kunna sammanfattas i nyckelorden: skapelsen, formen, ängeln, tecknet och trädgården. Det häpnadsväckande i att något plötsligt kommer upp ur marken

har fascinerat båda konstnärerna. Detta som är så fullständigt vardagligt och jordiskt, men ändå mystiskt och gudomligt.

Det kan låta som att Klee och Aguéli var bakåtsträvare, särlingar eller samhällsfrånvända. Men det är fel. De höll en nära dialog med sin moderna samtid: båda var belästa och intellektuella konstkritiker, Aguéli tidskriftsmakare och Klee lärare på arkitektur- och konstskolan Bauhaus. Resandet, blicken för naturen, intimiteten i de små formaten och den fördröjda avigheten handlade varken om verklighetsflykt eller nostalgi, utan om hur och med vilka värderingar människan förvaltar nuet och träder in i framtiden.

I en omvärld som kom att präglas av två världskrig sökte Paul Klee ”förena världsåskådning med ren konstutövning” och nå största möjliga frihet genom begrundan, fantasi och lek. Ivan Aguéli strävade efter att sammanbinda konsten, religionen och verkligheten för att hitta ett alternativ till västvärldens ”snuskiga tid”. Hans tidiga intresse för Swedenborgs mystik och antitotalitär anarkism mynnade ut i långa vistelseperioder i Kairo, konvertering till islam (1898) och intensiva studier i sufism – islams mest andliga inriktning som betonar kärleksbudskapet och närheten till Gud.

Det spelar egentligen ingen roll om vi kallar det för andlighet, fantasi eller lek. När de båda konstnärerna skapar kontakt med verkligheten genom penselns rytmiska vidrörande av underlaget sker inte en avbildning utan en metamorfos från objektet till det immateriella.

Utställningen Klee/Aguéli handlar om hur en målning av en trädgård eller en palmlund kan utgöra en motståndshandling. I vår egen turbulenta tid blir den en påminnelse om vilken stor poetisk och politisk potential som kan rymmas i en liten målad bild.

Curator: Fredrik Liew